

Igen hosszasan tartana, mindazon körülményeket, tényezőket, számításokat, és az ezekből levont következtetéseket felsorolni s illetve ismertetni, melyek a fentebb említett és a számos statisztikai adatok kellő felhasználása mellett, a tervezett vasút személy- és áru-forgalmának, továbbá a szállítási távolságoknak és díjaknak, úgy nemkülönben a kocsisoztályonként várható személyforgalom, valamint a remélhető nyers bevétel, üzleti kiadások, tiszta jövedelem, és a befektetett tőkének meghatározása céljából valóban elismert érdemő nagy gondnal összeállított, valószínűségi számításokon alapuló jövedelmezőségi kimutatásból még a laikus által is könnyen kivethető; és így még csak azt tartom felemlítendőnek, hogy az évenként várható nyers bevétel pályakilométerenként 3644 firt vagyis összesen 291545 firtal, az üzleti kiadások pedig pályakilométerenként 1822 firt vagyis összesen 145772 firtal, és így a valószínű tiszta jövedelem pályakilométerenként 1822 firtal vagyis összesen 145772 firtal van felvéve; hangsúlyozandónak tartván itt még egyúttal, miszerint a majdnem közelszerűségi kimutatás kezelt arad-körösvölgyi vasútról szóló 1877—1880. évi üzleti jelentések szerint az üzleti kiadások az évenkénti nyers bevételnek mintegy 5% -át vagyis a nevezett vasútnál 1165—1577 firtot téve ki, — méltán feltételezhető, hogy a szóban levő tervezet és szintén példányszerűleg kezeltetni remélt — vasút üzleti kiadásai tényleg inkább kisebb, mintsem nagyobb mérvű lesz, a fentebbiek szerint ide vonatkozólag feltüntetett összegnek, azonban feltéve, hogy a majdnem tapasztalás nem is mutatnána fel az előirányozottnál kedvezőbb számításokat, az eredmény még mindig igen előnyösnek lenne mondható, amennyiben ugyanis a N-Kikinda-beeskerek, továbbá a szatmár-nagybányai, arad-csanádi, arad-körösvölgyi, duna-drávai, budapest-pécsi, szamosvölgyi és alföld-fiumei vasutak üzleti kimutatásainak ide vonatkozó adatait a jelen alkalomból összehasonlítva a tervezett helyi érdekű vasútra nézve fentebb kimutatott hasonló adatokkal, azon megnyugtató eredmény konstátálható, hogy a fentebb felsorolt vasutak közül csak a három utolsó sorban megnevezettnek üzleti eredménye versenyez a szóban levő öbecse-zenta-szabadkai vasútra vonatkozólag valószínűségi számításokon alapulólag megállapított üzleti eredményével, míg ennél a kikinda-nagybeeskerek, továbbá a szatmár-nagybányai, arad-csanádi, arad-körösvölgyi és duna-drávai vasutak üzleti eredménye mind alantabb fokozatú.

Mint minden más, úgy a szóban levő tervezett helyi érdekű vasútra nézve is feltehető ugyan, hogy üzleti eredménye az első években kisebb lesz, és csak később fog az növekedni ahhoz mérten, a mint az illető vasút vidékéhez tartozó közönség és kereskedelem az új közlekedési utat mindinkább jobban megszokva, kellő mérvben igénybe is veszi; — mely állítás illusztrálására elég legyen itt felhozni, hogy a fentebb is különlegesen felemlített arad-körösvölgyi helyi érdekű vasút üzleti eredménye az első évben csak 1821 firt volt, holott már a 3 ik évben 3279 forintra emelkedett.

Visszatérve még egyszer a szóban levő öbecse-zenta-szabadkai vasút fentebb számjelzett kiépítési költségére, felemlítendőnek tartom még, hogy ezen költséget mintegy 150,000—200,000 firtal vagy talán még többel is lehetne ugyan apasztani, miután helyi érdekű vasút — elnevezés alatt célozotván azt kiépíteni, a távrida vezeték végkép elhagyható lenne, továbbá az előirányozott acél sinek helyett is lehetne olcsóbb, közönséges vasacélt alkalmazni; végül pedig a forgalmi eszközöket sem kellene okvetlenül beszerezni, lehetvén azokat bizonyos díjfizetés mellett, más vasúttársaságtól igénybe venni; — mindezen megtakarítások azonban csak ideigleneseknek volnának tekinthetőek, miután úgy az ide vonatkozó számítások eredménye, mint az ezen vasútra nézve fennforgó különleges viszonyok alapján is már rövid néhány évi forgalomban lét után is méltán várható olyan kedvező üzleti eredmény, a mely indokolttá teend, hogy a kérdéses helyi érdekű vasút 2-od rangúvá deklaráltsassék, a mely esetben az ideiglenes megtakarítások nemcsak hogy bőven pótlandók lennének, de több kicserélendő régi anyag elértékesítésénél érzékeny veszteség is mutatkozhatna, minél fogva részemről a fentebb érintett megtakarítás nem lenne kellőleg indokolt.

Mindezekben, a szóban levő tervezett vasút építésével kapcsolatos különböző fontosabb körülményeket kitérítve felderítettek névelvén, másrészt pedig ugyanezen vasút építésének kérdését, a tekintetes megyei törvényhatóság részéről való, úgy erkölcsi mint anyagi támogatásra, minden tekintetből méltónak tartván, egyben időszerűnek kell jeleznem azt is, hogy az ezen vasút létesítése érdekében szükséges további kellő intézkedések, a lehetőséghez képest már a jelen alkalommal megtéssenek; a mennyiben pedig ezen szerény nézetemet a tekintetes megyei törvényhatósági bizottság szintén osztaná, úgy bátor vagyok ezenel javaslatba hozni, hogy a kérdéses vasútépítési ügyben szükségelt további folytatolagos tárgyalások elrendelése iránt és egyúttal ezen vasút létesülésének nagyobb biztosítása tekintetéből, engemet, legalább is 200000—250000 frtnyi értékű törzsrésztvény jegyzésére felhatalmazni méltóztatssék; és pedig annál is inkább, mert csak ezen esetben remélhetem hogy a kérdéses vasútépítésnek egyáltalában létesülhet; és pedig óhajtam szerint, lehetőleg akként, hogy az építkezés finanszírozásánál elsőbbségi részvények s illetve kötvények kibocsátására szükség ne legyen; és hogy így a szóban levő vasút, ha csak lehet, csupán a megyei és Szabadka városi törvényhatóság, továbbá az illető községek által, minden idegen pénzfórással igénybe vétele nélkül, épülvén ki, azoknak tulajdonát képezze; mely cél elérése nézetem szerint lehetővé válna, ha a forgalmi eszközök és sinek beszerzési árának beszámítása után fennmaradó előirányozati összeg, törzsrésztvény jegyzés által fedezetet nyerez, a forgalmi eszközök és sinek pedig a magyar államvasutaktól lennének több évi törlesztésre beszerzendők; mely beszerzések költségei, a vasút jövedelméből törlesztethetnének; és így 5 vagy leggyengébb számításal 8—10 év alatt, a kérdéses vasút ezen beruházási értékeit önmaga fedezné s illetőleg szerezne meg; — hogy azonban ezen elv

mellett is a biztosítási szükségelt pénzüsszeg tényleg biztosítható legyen, kell, hogy minden érdekelt részéről, aránylagosan megfelelő és így a megye közönsége részéről is legalább fentebb számjelzett 200—250 ezer forint értékű törzsrésztvény jegyeztessek; és továbbá, hogy a tisztelt megye közönsége az ez irányban intézkedését már ezúttal megtegye.

Zárókul batorodom ezen, hogy az illető vidék, mint közvetlen a megye egész egyetemére nézve is felette fontos ügyet, a tek. megyei törvényhatósági közgyűlésnek becses és kiváló figyelmébe a legmelegbben ajánlani; és egyúttal a jelen előterjesztésben javasolt intézkedés megtételét ismételten is tiszteletteljesen kikérni.

Határozat.

A megye közönsége áthatva egy a körüti, mint a tökéletesebb közlekedési eszközök biztosítása és fokozatos fejlesztésének, tehetségéhez mért előmozdítása iránti vágytól; és másrészt a Tiszavidék kereskedelmének, iparának, főleg pedig mezőgazdaságának, habár csak u. n. helyi érdekű vasút általi emelését is, különösen a tárgyalat előterjesztés méltó figyelembe vételével, ép úgy biztosítottak véli, a minthogy ezt elérni hivatásszerűleg óhajta is; végül tekintve, hogy a szóban levő vasút munkálataira nézve fentebb megnevezett engedményesek, ide vonatkozó műszaki előirányzatokat, tanulmányozásra, a megyei alispán úr határozott kívánságához képest nemcsak neki, de közvetve az illető vidékbeli érdekeltnek is, készségesen átengedvén, már maga ezen körülmény is méltán arra látszik vallani, hogy ebbeli műveletük, a nyilvánosság elől előzetesen sem lévén elzárva, ugyanaz jó megnyugvással engedtetik át az illetékes bíraltak; úgy nemkülönben, tekintve, hogy az imént érintett előirányzat, az eddigi megbirálás eredménye szerint, egy részletesség, mint szakavatottság tekintetében, minden részről méltó elismeréssel találkozott; mindemellett, a megye közönsége teljes elismeréssel adóván Schmausz Endre alispán úr irányában azon körülmény folytán, hogy a szóban levő ügynek jól fel fogott álláspontról történt megindítása és ügybuzgó felkarolása által, azt a f. é. január hó 15 én tartott megyei közgyűlésen előterjesztett alispáni jelentésben adott ígéretéhez képest, már máig is annyira megérettelni képest volt, hogy az, jelenlegi alakjában, itt már ezúttal tárgyalás alá vétethet; és a midőn mind ezekből folyólag, a nevezett megyei alispán úrnak ezen ügybeni eddig tett összes intézkedései, mindenkiben helyeslőleg tudomásul vétetnének, egyúttal ugyanaz kivonatlag felhivatni határozatot, hogy a kérdéses vasút megvalósítása ügyében eddig tanusított odaadó ügybuzgó tevékenységét folytassa s illetve, hogy az ez irányban szükséges további lépéseket és intézkedéseket legjobb belátása szerinti úton és módú ezúttal is megtegye.

Ami a szóban levő vasút-ügyre vonatkozólag bemutatott közönségi határozatokot illeti, azok ezúttal csakis előzetes tájékozással szolgálóknak vétettek; és így ugyanazok jelenleg érdemleges határozathozatal alá vonhatók nem voltak; és pedig részint azért, mivel eme határozatok a törvény értelmében még jogerőre nem emelkedtek, de másrészt még azért sem vétethetnek eme határozatok ezúttal behatott bíralt alá, mivel azok, — különösen pedig egynemelyike — nem tekinthetőek olyanoknak, hogy az azokkal megajánlott hozzájárulások — összesítetten is — a szóban levő vasút létesítését, a legszigorubb számítás mellett is biztosítanak; ilyenekként említhető fel az idézett határozatok közül, különösen Ó-Kanizsa, Csantavér, Petrovcselló és Moholy, legfőképpen pedig Ó-Becse község határozata, mely utóbb említett határozat igen előnytelen színben tünteti fel az illető község képviselő testületi gyűlésen hozott eme határozat alkotóit: — mindezen körülményekből folyólag Schmausz Endre megyei alispán úr tehát még az iránt is felhivatni határozatot, hogy különösen az utóbb említett Ó-Becse község közönségének a szóban levő vasút kérdésével szemben okszerűen elfogalando állás felől lehetőleg személyesen kellő felvilágosítást nyújtván, egyúttal a többi, különösen pedig Ó-Kanizsa, Csantavér, Petrovcselló és Moholy községet is ezen vasúti ügynek saját jól fel fogott érdekeikből való helyes megítélésére birni iparkodjék.

Végül teljesen méltányolva a tárgyalat alispáni előterjesztésben előadottakat, a szóban levő vasútépítési ügynek ezen megyei törvényhatósági bizottság részéről úgy erkölcsi, mint anyagi támogatása is ezen határozatilag kimondatik, felhatalmaztatván egyúttal Schmausz Endre megyei alispán úr, hogy a szóban levő vasútépítési ügy tekintetében ezen megyei törvényhatóság részéről anyagi támogatásnak tényleges kifejezést is adandó, ezen célból az általa legjobb belátása szerint megválasztandó alkalommal — Bács-Bodrogh megye törvényhatósági bizottsága részéről s illetőleg annak nevében 250 ezer firt értékű törzsrésztvényt jegyeztessek, és továbbá, hogy ugy ezen megyei, mint az illető községek részéről hozzájárulási összegeknek mily részletekbeni megfizetése, és illetőleg hogy ugy ezen megyei, mint az illető községek részéről végérvényesen megajánlandó törzsrésztvény-jegyzés folytán a megyei útépítési alap vagy az illető községek terhére netán szükségessé váló költsön-összegeknek több évi törlesztésre leendő felvétele körüli módokat iránt, magának közbeneölő is már kellő tájékozást szerzvéen, ezen körülményről ide annak idején megtehető előterjesztést tegyen; végül pedig hogy a szóban levő vasút építésének ügyét továbbra is kellőleg előmozdítani iparkodván, egyúttal a tárgyalat előterjesztésében nyilvánított óhajához képest arra is törekedjék, hogy az építkezés a megye és érdekelt községek által lehetőleg önállólag elsőbbségi kötvények és elsőbbségi részvények kibocsátása nélkül mielőbb foganatosítható legyen; — végül pedig, hogy ebbeli eljárásának eredményéről ide alkalomszerűleg megfelelő jelentést tegyen.

Miután pedig önként érthetőleg az ezen ügyben hozott jelen határozat a nagyméltóságú közmunka- és közlekedésügyi miniszteriumnak ide február hó 10-én 3912. sz. alatt kiadott rendeletében foglaltakhoz képest csak a most nevezett magas miniszterium által történt helybenhagyás után lesz érdemlegesen végrehajtható, ugyanazért Schmausz Endre megyei alispán úr még az iránt is felhivatni határozatot, hogy a

jelen határozatot előzetes tudomásvétel végett a nagyméltóságú m. kir. közm. és közl. miniszteriumhoz beméltósággal és a jelen határozatból folyólag ezen ügybeni összes intézkedéseket legjobb belátása szerint megtéendő, az ide vonatkozó végleges konkrét határozatnak, ezen törvényhatósági bizottság által leendő meghozatala után ugyanazt a f. évi február 10-én 3912 szám alatt kiadott közl. miniszteri rendelet értelmében jóváhagyás végett ugyanezen miniszteriumhoz annak idején terjesse fel.

Hirek.

Gromon Dezső, honvédelmi miniszteri államtitkár és a tovarisovai kerület országos képviselője, 100 firtal az Erdélyi magyar közművelődési egyesület* alapító tagjai közé lépett.

Szt. István napkor Budavárában Bende Imre apát s újvidéki plébános, a kitűnő egyházi szónok, fogja tartani az ünnepi beszédet.

Titelből írják: Folyó hó 6 án érkezett Titelre Csirfusz Ferenc királyi tanácsos tanfelügyelő úr az itteni tanintézetek megvizsgálása végett. Két nappal tartózkodása alatt beható vizsgálat alá vette az áll. polg. fiúiskolát, az állami elemi, valamint a községi iskolákat. Mint biztos forrásból értesülünk, a nagysága itt tartózkodása alatt tárgyalásba boosátkozott a politikai hatósággal s a gör. kel. egyházközséggel a titeli alsó városi iskolának az állami elemi iskolához való csatolása ügyében s ennek kapcsán örömmel jelezhetjük azon kiváló fontosságú tény, hogy a nagysága fardhatlan tevékenysége folytán, a titeli állami polgári iskola teljes újjászervezése már a jövő tanév kezdetén megvalósul. S ezen Titelre, valamint környékére nézve oly kiváló fontosságú iskolai újjászervezését örömmel üdvözölheti a közönség és érdeklődő szülők, mert meg lesz adva számukra a kedvező alkalom, hogy gyermekeik nevelését, — akár gyakorlati, s mivel a latin nyelv tanítása a jövő tanévben bizonyosnak vehető, akár tudományos pályára szánták őket, — a messzire fekvő s aránytalanul költségesebb iskolák helyett közvetlen felügyelőiük alatt, egy jól szervezett s igényeiket teljesen kielégítő iskolában eszközölthetik. Meg vagyunk győződve, hogy a titeli közönség őszinte hálával fogadja és készséggel támogatja tanfelügyelő úrnak városunk előrehaladására s fejlődésére célzó törekvéseit!

A zombori takarékpénztár által a város területén egy arthézi kút előállítás költségeinek fedezésére a városnak immár átadott 15,000 frtnyi adományból kitolyólag a városi törvényhatósági bizottságnak folyó évi 20. sz. a. kelt határozata folytán a közlemény visszazárása mellett hivatalos tisztelettel van szerencsém az elnökletem alatt kiküldött bizottságnak a határozat érdemében megajánlott értekezlet megállapodásához képest ugyanannak nevében a kívánt javaslatot a következőkben előterjeszteni: Azon körülményből kifolyólag, hogy városunk belterületén jó és iható vízzel bíró kutak ugyszólván alig vannak s ennek hiánya miatt, miután tudvalevőleg, különösen a belvárosi lakosok jobbra anyagi áldozat s nagyobb fáradság mellett szerzik be iható vizsüktségüket s figyelembe véve azt, hogy a városi lakosság egészségi állapotának egyik előfeltétele, hogy egészséges, iható vize legyen, — a bizottság a többször említett arthézi kút előállítását egészségi szempontból, mint városunkra nézve immár elkerülhetlen intézkedést elvben elgadjja. — Az előállítandó arthézi kút helyéül pedig a belvárosban levő három főtér, ugymint: Szent-György, Szent Háromság- és Erzsébetter közlül a Szent György teret vélte e célra legalkalmasabbnak; első sorban, mert a fűtcával szemben lévén, az arthézi kútból eredő vízfelesleg a fűtcán lenne levezetendő s ezáltal az említett utcát, másodsorban pedig a Falcine Gyulafele háznál a vízlevezető csatornába ömölve, folyásánál fogva az anyai panaszokra okot szolgáltató vízlevezető csatornát is a lehetőséghez képest ép a legértékesebb helyeken remélhetőleg tisztítandja. Végül pedig ami a kiviteli módokat illeti, tekintve hogy e téren több szakember foglalkozik, a bizottság azon nézetének adott kifejezést, hogy az versenytárgyalás útján lenne eszközöndő. — Zomborban, 1885. évi ápril hó 16 án. A polgármester.

Az ó-becsei önszegélyző-szövetkezet harmadik üzletéről szóló beküldött kimutatás 74,561 firt 32 kr. bev.elt és 5556 firt 18 kr. nyereséget mutat. A vezetés kitűnő kezekben van. Igazgató: Szulik József, prépost-plébános; aligazgató: Boromisza Tivadar, ügyvéd; könyvelő: Szücs János; pénztárnok: Szabó Sándor tanítók. A közgyűlés május hó 25-én tartatik.

Zombor városában. Az országos képviselő választók névjegyzékének kiigazítására az 1876. évi XVIII. t. c. 1-ső § a alapján városnegyedenként a következő küldöttségek választattak meg. Belvárosban: Elnök: Reiter Nándor, Tagok: Heindlhofer Róbert, Koszanits Szilárd, Póttag: Szaubern Károly, Frey Imre. Felsővárosban: Elnök: Purmann Alajos, Tagok: Schaffner Károly, Andráska Alajos, Póttag: Franz Mór, Bikár Vazul idős. Szelencsében: Elnök: Kozma László, Tagok: Huber Ignátz, Darázs Antal, Póttag: Stebler Lajos, Veszelinovits János. Bánátban: Elnök: Perviz Sándor, Pekánovits András, Thum Vince. Póttagok: Dzsimit Péter, Zsivánovits Samu. Cserenkában: Elnök: Dr. Wolf Kálmán, Tagok: Darázs Márk, Merstädtler Nándor, Póttag: Ohr János, Uglyevits Jéfta.

Az újvidék-palánkai r. k. tanítóegylet f. hó 23 én Palánkán az országos kat. tanítói segélyalap javára hangverseny rendez, melynek műsorozatát a jövő számban közölni fogjuk.

Petrovcselló nagyközségben ipartestület alakult, melynek alapszabályait a kormány a bemutatási záradékkal ellátta.

Konyovits István 2856 frtra b. ingatl. május 26-án Zomborban elárvereztetnek.

F. hó 17-én lesz a szép és kedves Weil Fáni kisasszonynak egybekelése Weisz Lipóttal a helybeli zsinagógában.

Az apatini országos vásár folyó hó 18-án fog megtartatni.

Az újvidéki dalárda jövő hó 4-én a polgári lövölde helyiségeiben táncal egybekötött dalestélyt rendezend. A műsorozat eddig még megállapítva nincs.

bűnöt a földi kín után új kárhozat érie el, vagy reá isteni irgalomnál fogva boldogság várakozik?

Meg van ezen büntetésnek azon következményeiben iszonyu tulajdona is, hogy a népben elvadija az erkölcsüket, megöli benne a kiméletet az életnek szentsége iránt, s éppen az vész el belőle, mire a törvényhozók leginkább számítottak, hogy elrettentő és borzasztó legyen.

S javítható-e vajjon ezen büntetés? Nem, mert a sir ajtai nem tárnak fel önkényt soha s áldozatát vissza többé nem adja.

Halál! Ez a fogalom magában véve nem elriasztó, mert mindenki tudja, hogy születvén, meg is kell halnia; — de a bitó, a bitó! ez azon iszonyú bélyeg, mely száz halálnál súlyosabb s mely a kivégzett homlokáról átszáll családja minden tagjának homlokára, melyet nem hordhat büszkén soha többé, mert a társadalom szennyét lát azon, bár az reája másnak bűne miatt tapadt.

A tek. kir. trvszék ítélete két életet fenyeget. az első élet a bűné, a második az agg. tehetetlen s ártatlan 80 éves atyjáé, ki az iszonyú hír vétele után a természetes fájdalom és a megbélyegző szűgyen sulya alatt összeroskadna!

De hát nem lesz e elérve a társadalmi legfontosabb cél, hogy a fennálló jogrend megzavarása jövőben megóvassék, ha védenem hosszabb szabadság-büntetésre ítéltek? Meg lesz óva, — és azonfelül a szabadságbüntetés a legigazságosabb és legrette-tesebb.

Szabadság! mi szent, mi magas szót! száll a madár, száll az illat, a felhő és a szél, — száll szabadon, merre vágya vonja, — de nem szállhat az, ki a börtönben ül, hanem kötve szük lakához, kizárólag gondolataival és multjával való társalgásra van utasítva. Igen, a börtönben a lélek raboskodik, hol nemcsak büne nem ragad át másra, s nem csak új bünt nem tanul el, sőt sajátjából is kitisztul, mert a magány a lélek fürdője.

E magányban megy át a bűnös azon lelkiállapoton, melyre szoritnia kell, mert hát midőn az éj szárnyai eltakarják a földet, megjelen előtte az áldozat szelleme, — reá néz tagyos tekintetével, homlok-erinté hideg ujjával s álmai közé — ha vannak — kísérteties hangon kiált: „Ne aludjál! nézz reám, én vagyok a meggyilkolt szelleme!”

És a gyilkos összeressen, meghül ereiben a vér, lelke kétségbeesve futkos keblében keresve és nem találva menhelyet, és a bűnös, megtörve fellázadt lelkiismerete előtt, panaszos ajakkal ostromolja az eget, hogy küldje börtönébe vizsgálatának legalább egy sugarát.

És ez így tart éveken át, míg a lelkiismeretnek szava s az emlékezetnek árnya van, ez így tart szüntelenül, míg végre a lélek megtisztul, a sanyargatott test pedig természetes halál által nyer nyugodalmat.

Bűlcs bírák! Az erkölcsi, a természetes és isteni törvények nevében esedezem, mentseék meg védenemet és családját a bitó bélyegétől s hagyják meg neki legalább a kiszabadulás reményét, melynek fonala végre is megszakad, — de a becselenség bélyege soha el nem vész!

A magánlak sértése és a könnyű testi sértés vétsége miatt védenem ellen emelt panaszt, magam is törvényszerűleg beigazolva látván, annak kiemelése mellett, hogy védenem teljesen részeg állapotban volt, — mely enyhítő körülmény mindenkör figyelemre méltatandó, — védbeszédemet ezen szavakkal zárom be:

„Bűlcs bírák, ítéljete!”

Simrák Juhász Zsófi Kozma László védte. Nagyhatalú beszédét anyaghalmoz miatt jövő számunkra kellett halasztanunk.

Az ítéletet pénteken reggel 9 óra után hirdette ki a törvényszék.*) Ennek lényege így hangzik:

Elsőrendű vádlott **Vlaskalits Jócó kétével halálra**, másodrendű vádlott **Simrák szül. Juhász Zsófi 12 évi fegyházra ítéltetik**. Kir. ügyész elsőrendű vádlottra nézve a büntet minősítését illetőleg, másodrendű vádlottra nézve pedig a büntetés elégtelenségét illetőleg fellebbez, nemkülönbén a védők is fellebbeznek.

Ó-Becse, 1885. május 9.

Egy csendőr botrányos viselése. — Vén fák ültetése. — Rendtelenség és megint az. — Lámpák nyugalmazása. — Új zsinaogó. — Vasút.

Számtalan panasz merült fel már a miatt, hogy a katonaságnál szolgálaton kívül a fegyver viselés eltiltassék. Hogy ezek nem alaptalan, légből merített panaszok, azt szomorúan megtörtént dolgok igazolják.

Megtörtént nálunk is a napokban, hogy egy k. csendőr szolgálaton kívül lévén, 2 társával az ujonnan nyitott sörécsarkban mulatozván s a jóból már az elégnél többet élvezvén, minden ok nélkül kardot rántott, azzal a békésen mulatozó közönséget agyonvágással fenyegetvén, e közben egy polgárt széles tenyerével arcon is ütvé. Szerencsésükre a bentlevőknek, az ott levő tüzőknek karját megragadván, kardját nem használhatta; használta azonban az utóán, hova dühös vadként kiüzeve, a szép estét élvező női közönséget, egy a sétálókat is dühös vagdalódásaival teljesen elrémítve, a nem messze levő községházához rohant, hol is az éppen kilépő községi dobot, ki a szokásos 9 órai dobolást végezni akarta, kardjával homlok-erinté, ezután kardja tőle elvétvén, megszünt dühösöködése. Az illető izmos szálas ember a szeszitalokból sokat bevén magába, igaz ugyan, hogy beszámíthatatlan állapotban volt, de szabad-e magát egy k. csendőrnek annyira leinni, hogy ily állapotba jusson és ha mégis megtörténik, nem-e leghelyesebb volna, ha szolgálaton kívül fegyvert viselnie tiltsák?

Ha az ember meggondolja, hogy ha a jó Isten a szegény gyenge nők fölött nem örködik és a csendőr dühét teljesen kitöltheti, nyomorékok, sőt holtak is

*) Ez az oka, hogy jelen számunk pár órával megkészt.

Szerk.

maradhettek volna a tett színhelyén, és akkor már késő arra gondolni, hogy jó lett volna a fegyverhordást még mielőbb a szerencsétlenség megtörténik, megtiltani. A piac, város-ház és csendőr lakanyája közvetlen közelében, esti 9 órakor, szép, tiszta időben, csendőr által ily brutális tett elkövetve, méltón aggodalmat kelt kebelünkben a csendőri intézmény irányában is, mert a panaszok már gyakoribbak és a közönség tudja, hogy a csendőrség igeis ismeri azon jogokat, hogy azt, ki hozzá sértő szándékban nyul, agyonzurhatja és agyonlöheti. Már most 2—3 csendőr garázdálkodni akarván, a községi közbiztonsági közegek pedig fenti jogosultsággal nem bírván, ki képes az ilyen feldühödt egyéneknek véteni, őket lefegyverezni, s ki nyújt kárpótlást, csak egy láb megnyomrodása vagy pláne egy fölött ember életeért.

A kérdéses esemény hála Istennek ez egy dobozon kívül a többiekre nézve szerencsés lefolyású volt. De már az a körülmény, hogy többnyire védtelen gyenge nők irányában követett el a fenyegetés, maga ezen fenyegetés és az emberiség ezen gyengédebb nemére szomorú következményeket vonhatott volna, ki tudja, nem-e vont is maga után? Mert nem elég az az örvendetes tudat, hogy a fenyegető veszélytől megmenekült valaki, nem hogy nyugtat az a fölötti gondolkodás, hogy mi történhetett volna, és az számtalan nyughatatlan órákat okoz. És csak egy percere is hogy valaki jogosítva volna valakit nyugtalanítani, semmiféle törvényben felemlítve nincs.

Elvárja a közönség, hogy a parancsnokság ismert erélye és igazság szeretetével fogja az ügyet letárgyalni, s megnyugtást és amennyire lehetséges elégtételt szerezni, de mindenekelőtt a jövőre nézve, a szolgálaton kívüli fegyverhordás eltiltandó lenne.

Egy szerény megjegyzésünk van még. A k. csendőrségi intézményt mint sok mást, létrehozták, de elfeledték azt meggondolni, hogy csendőrnél nagyobb kvalifikációt, több ügybuzalmat, szorgalmat, kitarást követelnek, mint a rendes katonánál s a mi a legfőbb, azt is megkínálják tőle, hogy aránylag kevesebb fizetésből is úgy megéljen tudjon, mint amaz. Sokat tenni aránytalan javadalmaztatás mellett. Ha ezután az ilyen szerencsétlen csendőr desperációból iszákosságra adja magát, első sorban mindenesetre ő a felelős ugyan, de másod sorban?!

Hogy valaki egész odaadással örködjek érdekeink fölött, illő, hogy azt oly javadalmazással ellássuk, hogy ne csak a kötelesség érzete, de az anyagi gondoktól való mentesség tudata is buzdítsa embertársai jólétének előmozdításában.

A nálunk lejátszódtott szomorú játék elég figyelmeztető példa arra nézve, hogy a k. csendőrségi intézménynek valami gyökeres átalakítása mulhatatlannul szükséges.

Számtalanszor említve voltak e becses lapban a községünkben tapasztalt hiányok, melyek nagy része azonban orvosolva mindaddig nem lett. Az ember meg nem indul, de megindul a növény, a fa. Ugyanis említett tételt arról, hogy a város-ház udvarát kiérdemült, valamikor talán kútágas vagy telegraf karókul alkalmazott fákkal látta jónak a községi eljárásság feldiszíteni. E vén fák meghallván a rőlük megjelent cikkről, a sugdosást, egy szót sem szólván, a legnagyobb titokban az első nagy eső után egyszerre csak hajítani kezdték, feltámadt bennük a becsületérzés és bár képzelték nagy erőlködéssel, de oldalaink (ágak nem létében) apró kis levélkéket produkáltak. Még ugyan nem győződünk meg arról, nem-e ugyan odatűzdelve a levelek, hisz Potemkin herceg annak idején egész uradalmakat teremtet papirosra miért ne lehetne 4 fát is álhajtással ellátni. —

Megérjük még azt is, hogy az arenászerű akól helyiség is, valamely kétségbeesett szintársulati tőredék csata színhelyévé változik át.

A harmadik helyiség akár ott sem volna, a hol van, mert az udvarban forgolódo tömeg nagy része, nem igen veszi igénybe. Hiába van a tábla, a mutató kéz. Népünk szokás szerint a rendelet ellenére szeret cselekedni. A szokás második természet.

A kövezés halad, a rendtelenség detto. Ugyanis újabb és újabb gödrök és csatornák jönnek létre, de éjjel jelző lámpák nem igen mutatkoznak, pedig ezeket a szerződés is, de meg a kihágási törvény is parancsolja. Úgy látszik azonban, hogy a helyben levő megbízott sem a szerződés, sem a törvényvel nem törődik. Azért a vállalkozónak azt ajánljuk saját érdekében, hogy az ilyen megbízottat egyszerűen bocsássa el és adjon más embernek kenyeret, aki azt jobb n megérdemli, mert mégis csak bszantó dolog az, ha valaki, egy részről kenyeret adója érdekét mibe sem veszi, de még a törvényen kívül is helyezi magát. A régi vállalkozók új vállalkozóra ruházták át kötelezettségeiket és jogaikat, e szerint jól teszi az új vállalkozó, nehogy eddig előnyösen ismert jó híre kockáztassék, ha szinte új megbízottat alkalmaz, még pedig olyant, aki magyarul és szerbül is ért és beszél s a kinek munkásaival is kevesebb baja volna, no de még a kövezetet is jobban készítette!

Május 1 én ősi szokás szerint az utcai lámpák nyári álmukat élvezendők, a padlásra vándoroltak, okt. 1-én lévén felébredendők. Ejjelünk a folytonos esős idő következtében mindig sötétek, de azért világítani 5 hónapban keresztül nem szabad, lévén az a nagy világozás a szemekre vajmi ártalmas. Nem is futja a csekély 1000 forintból a lámpák etetése. Tehát azért mert ründnek muszáj lönyni, kivilágításnak nem szabad lönyni!

Építkezések tekintetében községünk szépen halad. Az izr. templom igen szépen halad befejeztetéséhez, benne igen díszes nagyszerű épülettel szaporodik községünk. A sörházatcaiban levő szerb iskola újra építvén, kevés költséggel, szerényebb nagyságban ugyan, de igen megnyerő külsejű, szép stílusban épült, a mi dícséris mesterét. A nagyvendéglőben meglepő szép átalakítások eszközöltettek, nevezetesen az ebédlő hiányán segítve lett, a mennyiben díszes, nagy étterem építették és várja a számos látogatót. Tehát vallásos, közművelődési és végre szórakozásra való építkezések eszközöltettek. A legközelebbi közgyűlés egyik tárgya új kath. iskola építése és javadalmaztatása. Ennyi sok szép dolog mellett csakugyan fájdalmasan kénytelen az ember a sok nem szépről nyilatkozni.

A vasút iránti meleg érdeklődésre vonatkozólag a megyei közgyűlés dícsérő(!) határozata az illetőket nagy büszkeséggel tölti el, annyira, hogy a nagy kényességtől szólni sem igen hajlandók. Most már még alaposabb abbéli reményünk, hogy a vasút nem sokára létesülni fog(?) r. l.

A hegyes-feketehegyi csatáról.

Nyit. felelet Jausz János urnak.

Nem szeretek meddő vitákba ereszkedni, de ez-uttal fel kell szólalnom a hegyesi csata megtörténtének tagadása ellen, másrészt meg, meg kell védelmez- nem magam oly állítás, talán vád ellen, mintha én hipotéziseket állítanék fel a történetírás terén. Azzal, hogy be fogom bizonyítani a hegyesi csata történeti valóságát, magamat is igazolom.

Mindenekelőtt beavatnom Jausz urat, hogy miként szoktam én a csaták lefolyását megírni. Ha csatát vé- nek, két ellenfél áll egymással szemközt; csata végén mindegyik számat ad kormányának a lefolyt ütközetről, megírják hadi jelentéseiket. Ezek a legfontosabb okmányok az ütközetre nézve. A jelen esetben Guyon hadi jelentését nem ismerem ugyan, de van egy napló, melyet — Dudás ur szavaival élve — egy segédírt, Guyon személyes felügyelete alatt; már pedig ha igaz ez, miről a konkrét bizonyítékok feltétlenül tanuskodnak, úgy egészen bizonyosan állithatom, hogy ezen naplójegyzetek Guyon esetleges hadijelentésével azonos volt, és a jelen esetben céloznak egészen megfelele. A másik fél hadi bulletinjé megvan a bécsi titkos levéltárban és közzé van téve a Wiener Zeitung és Österreichischer Korrespondent 1849-iki évfolyamában. (Bécsi Hofburgbibliothek.) Miután tehát birtokunkban van mindkét hadijelentés, következnek az öss- szezetés; azon események, a melyek mindkét hadi bulletinben beufoglalva és összevágva, feltétlenül hiteleseknek tekintendők. Természetes, hogy ily je- lentések a mi a dícsőséget illeti, nagyon is eltérnek, hogy Jelačić (egyedüli helyes írása a bán nevének, mint azt velem utólag dr. Rački, a délszláv akadémia elnöke tudatja) a maga bulletinjében „rendben vonul vissza“ míg Guyonnál „futásban keres menekülést“, de ilyes apró cseprő dolgok a történetírás keretén ki- kívül esnek és állításomnak mitem ártnak. A fődolog hebizonyítanom Jausz urral szemben, volt-e Hegyese- n ütközet, vagy nem? Feleletem: volt.

Jelačić hadijelentésében írja, hogy „az ellen He- gyesről támadt“ mire ő balszárnyának, melyet Budi- szványevics vezetett, Horváthot küldé segítségül, ki Kulán táborozott. De később „miután a támadás He- gyes felől igen hővessé vált“ Öttingert, Perczel legyő- zőjét állítja a balszárny élére, a mely a mi jobb szár- nyunkkal szemben foglalt állást, „Hegyes alatt.“ S midőn a szárny sorsa válságossá vált, maga a bán állt élére.

De halljuk Guyon szárnysegédét, ki elég vilá- gosan írja a következőket: „14 én reggel még teljes setétség uralkodott, a szeghegyi lakosok mély álom- ban voltak, midőn a hegyesi tábor felől hirtelen lövések hangzottak“ ... „az ellenség 15,000 ember- rel és 84 ágyujával éjjeli menetben jött Hegyes alá“ ... „Az első és főtámadást részünkről a jobb- szárny tette Hegyesről Perczy ezredes vezérlete alatt“ stb. — Ezen néhány idézetből világos, hogy Hegye- sen vívatott csata (a feketehegyi ütközetről nem szó- lok, miután tárgyam keretén kívül esik), és így én nem állítottam fel „hipotézist“ mint ezt Jausz ur mondá. Főcélom és arra vigyázok, csak is olyast állítani, miről feltétlenül meg vagyok győződve, mihez elég történeti bizonyítékom van. Mellettem bizonyítan- nak jeles történetirők, u. m.: Dudás Ödön, Rüstow, Ramming, Majláth, Balleydier, Irányi et Chassin, Hor- váth, Boldényi, stb.

A mi a hegyes feketehegyi csata nevére illeti (ugyanacsak elkereszteltük!) megjegyzem, hogy köztem és Dudás ur között nincs lényeges eltérés. Mig Dudás ur a hegyesi döntő csapást nevezi el a csatát, addig én, szintén elismerve a hegyesi döntő befolyá- lyát, eléggé fontosnak találom a feketehegyi összeütközést, hogy neve a csata főelnevezésében be- foglalassék. Jausz ur azonban kereken tagadja a he- gyesi csata voltát; részemről állítását a felhozott bizo- nyítékok alapján (mert a történetírás terén csakis bi- zonyítékokkal szabad beszélni) nem fogadhatom el és ismerve Dudás ur álláspontját, biztos vagyok arról, hogy némileg az ő véleményét is tolmácsoltam s hi- hetőleg ily fontos kérdést ő sem hagy felelet nélkül.

Thim József.

Felelős szerkesztő: **Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.**
Laptulajdonos és kiadó: **Bittermann Nándor.**

NYILTTÉR.

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbíróság 4106. számú végzése ál- tal Jó Dezső szabadkai lakos javára Veszelinovits János és neje zombori lakos ellen 39 frt tőke, en- nek 1884. évi május hó 21. napjától számítható 6% kamatai és eddig összesen 28 frt 50 kr. perköltség kö- vetelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkal- mával bíróság felülfoglalt és 650 frtra becsült buro- képek, varrógép, zongora és egyéb eszközökből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1287/1885. sz. kiküldést ren- delő végzés folytán, a helyszínén, vagyis Zomborban alperesek lakásán leendő eszközökre 1885. évi má- jus hó 22-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitű- zetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árve- résen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1885. évi május hó 10-én.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

Egy csodálatos orvosi műtét története.

II. Az amerikai nagykövet Kasson ur Bécsben, kormányának nemrégiben egy csodálatra méltó orvos-széki műtét érdekös tudósítását küldte meg, mely előtt nem rég Billroth professzor által lőv végrehajtva Bécsben; ez egy csodálatra méltó módon történt gyomorkivágásból állott, melynél a gyomor csaknem egyharmad részét kelle eltávolítani, s a mi még csodálatra méltóbb, a beteg ismét felgyógyult. oly eset, mely eddig még soha elő nem fordult. A betegség, mely miatt ezen műtétet alkalmazni kelle, gyomorrák volt, mely az alábbi körülményektől kísértetik.

Az étvágy felettébb rossz; a gyomorban valami sajátságos, leírhatatlan, felettébb gyötörő érzés uralkodik, melyet leginkább valami meg nem határozható zibbadásnak lehetne nevezni; a fogakra különösen reggelenként bizonyos tapadós nyák rakódik le, mely igen kellemetlen utóíz hagy maga után; táplálékok élvezete nem látszik ezen sajátságos zibbadt érzést eltávolítani, sőt ellenkezőleg azt inkább még fokozzák; a szemek beesnek s megsárgulnak, kezek és lábak hideg s tapadósakká válnak, mintegy hideg veritékkel fedve. A beteg folytonos bágyadtságot érez s az álom nem ad neki új erőt; nemsokára rá a beteg ideges, ingerült s rosszkedvűvé válik; bal sejtelmek gyötörnek; ha fekvő helyzetéből hirtelen felemelkedik, elszédül, fülzúgást kap s meg kell fogoznia valamibe, hogy össze ne rogyjon; belei eldugulnak, bőre legtöbbször száraz és forró lesz, vére megsűrűdik s alvadékosává válik s nem cirkulál rendszeren. Később a beteg az ételt evés után csakhamar ismét kihányja, melynek olykor savanyus poshadt, néha pedig éleses íze van; gyakran szenved szívdobogásban s azon hiszemben van, hogy szívében szívdobogás, végre azonban már semmiféle táplálék nem marad meg benne, miután a bélcsatorna nyílása vagy már tökéletesen vagy legalább nagyrészt egészen el van dugulva.

De bármily elriasztó legyen is ezen betegség, mind a mellett a fenti körülményekben szenvedők még se csüggedjenek el, mert ezer közül kilencszáz kilencvenkilenc esetben nem szenvednek gyomorrákban, hanem pusztán csak emésztetlenségben, oly betegségben, mely igen könnyen gyógyítható, ha helyesen gyógykezelik. A legbiztosabb s legjobb szer ezen betegség ellen a „Shäker-kivonat“ növényi készítmény, mely az alábbi felsorolt gyógyszerárak mindegyikében megszerelhető. Ezen kivonat a bajt aljában támadja meg s azt gyökeresen kiirtja a testből.

Oly egynének, kik dugulásban szenvednek, a Seigel-féle hashajtó labdacokra is van szükségük, a „Shäker-kivonattal“ kapcsolatban. A Seigel-féle hashajtó labdacok meggyógyítják a dugulást, előzik a lázt és a meghűlést, megszabadítják a főfájástól s elfojtják az epekiömlést. Ezek a legbiztosabb, legkellemetesebb s egyszerűestek között. A ki ezekkel csak egy kísérletet is tett, azok használatát bizonyára nem fogja abban hagyni. Enyhédeden s minden legkisebb fájdalom előidézése nélkül hat.

Ára egy palack „Shäker-féle kivonatnak“ 1 frt 25 kr., 1 doboz „Seigel-féle hashajtó labdacoknak“ 50 kr. 20-5

Magyarországi foraktár:

Budapest, **Török József** gyógyszerháza királyi utca 12.
Zomborban, **Gallé Emil** gyógyszerháza.

*) Az e rovatban közöltéért nem vállal felelősséget a szerk

HIRDETÉSEK.

A Kaufmann-féle házban egy lakás, mely áll 4 szoba-, előszoba, konyha, pince-, padlás- és éléskamrából, azonnal kiadandó. Bővebb felvilágosítást ad: *Szakáll Adorján* ügyvéd, tömeggondnok. 3-3

1603. sz.
k. ü. 1885.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. igazságügyminiszteriumnak 8484/1885. sz. a. rend.lete alapján közhírré tétetik, miszerint a külai kir. járásbírósi fogháznál még a tolvó évben teljesítendő átalakítási és helyreállítási munkálatok ács, cserepező s kőműves munka a szükséges anyagok szállításával — biztosítására **f. évi május hó 31-én d. e. 9 órakor a külai kir. járásbírósi hivatalos helyiségében** zárt írásbeli ajánlatokkal egybekapcsolt nyilvános árlejtés fog tartatni.

Árlejtézők tartoznak bántépénzül 34 frtot készpénzben vagy tőzseideleg jegyzett államkötvényekben az árlejtés előtt az árlejtést vezető kezéhez letenni.

Zárt írásbeli ajánlatok f. évi május hó 26-ig a zombori kir. ügyészségnél is benyújthatók, — azonban legkésőbb f. évi május hó 31-én d. e. 9 óráig a külai kir. járásbírósi fogháznál nyújthatók be.

Az árlejtési feltételek s a felülvizsgált költség-előirányzat a hivatalos órák alatt, ugy a külai kir. járásbírósi fogháznál, mint a zombori kir. ügyészségnél betekinthetők.

Kelt Zomborban. 1885. évi ápril hó 29-én.

Dobák Béla,
kir. ügyész.

3-2

A beteg állatok sajnálatra méltók!

A gazdasággal foglalkozó közönség szives figyelmébe ajánlom, már is igen nagy kelendőségnek örvendő

ÁLLATI GYÓGYSZEREIMET
a melyek egy nagyobb gazdaságban sem mellőzendők.

Ló-por. Ezen por feltűnő hatással van, kehésség, étvágyhiány s általában mindenféle be'ső betegségeknek, továbbá jó hűsban, erőben tartja a lovat s tüzet ad.
Ára: csomagonként 35 kr., tíz csomag 3 frt, egy kilo 1 frt 20 kr.

Marha-por. Ezen por kitűnő hatással van a gyomorra, mely az emésztést elősegíti, a vért tisztítja és a tej fejlődését elősegíti. Ezen por használatát által nem jöhet elő vérfajlás vagy felgyulladás.
Ára: csomagonként 35 kr., egy kilo 1 frt 20 kr., tíz kilo 10 frt.

Diszno-por. Ezen por előidézi a zabálási kedvet, minek következtében híznak, s egyáltalán minden betegségnél hasznos.
Ára: csomagonként 15 kr., kilonként 1 frt 30 kr., tíz kilo 11 frt.

Csirke epe lekvar. Minden szárnyas állatoknál használható, a mageledel közre keverendő, elősegíti az étvágyat és megszünteti a dögvérszt.
Ára: egy kis tégely 40 kr., nagy tégely 80 kr.

Birka-por. A birkákat megmenti minden lehető bajtól, feltűnő élénkséget kapnak.

„Restitut fluidum“ lovaknak Ára: egy üveg 1 fél liter 1 frt, egy liter 2 frt. Minden üveg el van látva használati utasítással.

Kapható
MICHELS GYULA,
gyógyszerész
ZOMBORBAN.

A beteg állatok sajnálatra méltók!

Házeladás.

Egy öt szobából álló ház, három lakásra osztható, rendkívül forgalmas utcában, prküzletnek kiválóan alkalmas, családi viszongok miatt eladó. Igen ajánlható kivált olyan üzletembereknek, akik gyermekeik neveltetése miatt vidékről ide Zomborba költözni hajlandók. Részletes felvilágosítással szolgálai szivességéből a szerkesztő vagy kiadó.

Különféle viaszárúk
úgy mint:
viaszgyertya, fáklya,
tisztá, sárga és fehérített viasz
valamint jó méz
kapható, szabott áron 3-1
Szens Mátvás viaszgyárosnál, Bácsban.

GYÓGYINTÉZET
hidrogén, belégzési, savó- és szőlő-
gyógyintézet

MARILLAVÖLGY
A regényes Aninában Óravica mellett. Temessék ki a 4 1/2 óra, lázától 3 1/2 óra alatt elérhető.

Az idény kezdete május 15., a szőlő-kúra kezdete szeptember elején.

A váltólag nemess Marillavölgy 2500 lábnyira fekszik a tenger szíve felett sűrű fenyves erdőben, t-ízesen por- és szélmentes, tiszta balzsamos levegővel és derült, enyhe éghajlattal bír, alig észlelhető hőmérséklet ingadozással. Földrajzi fekvése miatt, kora tavasza és igen késő győnyörü ósze van. A berendezés kényelmes, bő alkalom kirándulásokra. A lakás hiányon egy második új épület által segítve van. **Az árák június 15-ig és aug. 25-től mérsékeltek.** Posta- és távirat az intézetben. — Közlekedési felvilágosítást ad az alábbi

DR. HOFFENREICH

Marillavölgy
magasan fekvő
gyógyhely.

3-2

DR. ZIFFER EMIL
fürdő-orvos 6-6
GLEICHENBERG
Charlottenburg-féle házban.

Pályázati hirdetmény.

Tovarisován egy az adókezelésben és a szerb nyelvben jártas írnök azonnal alkalmazást nyerhet. Evi fizetés 300 frt, szorgalmas írnök legalább 100 frt mellékjövedelemre és előléptetésre is számíthat.

3-1 **Rákics Miklós,**
jegyző.

BITTERMANN NÁNDOR
könyv- és könyvnyomdai intézete
ZOMBORBAN
a megye palotájában.

Elfogad minden e szakba vágó rendeléseket pontos szolgáltatás mellett.
jutányos ár mellett.

Közsegi hivatalos nyomtatványokból nagy raktár.